

Aktualno Nekategorizirano

U fokusu Domoljubnog – 1 -Zatvorili most na Savi i poručili kako nema prolaza

11. srpnja 2020. Antun Brađašević

Poštovani čitatelji sadržaja web portala „Domoljubni radio“ u posebnoj rubrici pod nazivom U FOKUSU DOMOLJUBNOG donosit ćemo vam aktualne, a nadamo se i vrlo zanimljive priče i osvrtne vezane uz teme iz Domovinskog rata, te život nekadašnjih hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. Za serijal tih tekstova dobili smo i potporu Agencije za elektroničke medije u sklopu Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Evo prve teme:

Zatvorili most na Savi i poručili kako nema prolaza

Svake godine mjesecu lipnju i srpnju, već dugi niz godina prisjećamo se nekih vrlo značajnih datuma odnosno obljetnica vezanih uz događaje iz Domovinskog rata na zapadno-slavonskom području. O tim događajima u ovom aktualnom vremenu, još jedino nešto malo možete pročitati katkad u nekim od lokalnih web portala šireg novogradiškog područja ili nešto malo čuti u programima lokalnih radio postala. Iz godine u godinu sve manje i manje toga ima, i opravdana je bojazan kako za koju godinu neće biti niti toga, i kako ćemo se onako kolektivno, svjesno ili nesvjesno, izgleda odreći najčasnijeg dijela povijesti stvaranja naše suverene, međunarodno priznate i slobodne Republike Hrvatske.

Tko je za to kriv? Mora li baš tako biti? Zar su to, i čime, zaslužili hrvatski dragovoljci koji su pretrpjeli velike žrtve i stradanja? Nećemo se baviti filozofiranjem kao iznaći odgovore na ta i slična pitanja, nego ćemo vam ponuditi egzaktno činjenice i podatke do kojih smo došli terenskim radom i razgovorima sa utentičnim sudionicima prvih početaka stvaranja hrvatskih obrambenih snaga. Želja nam je potaći čitatelje da sami donesu zaključke o tome vrijedili to spomena i kako na sve reagirati danas 30-tak godina nakon tog vremena.

Razočarani, po njihovom mišljenju nepravедnim tretmanom u medijima ili iskustvom kada su tražili neka braniteljska i druga prava, neki branitelji više ne žele ništa govoriti javno, a neki su i zbog onoga što su katkad istinito i iskreno rekli javno, imali i problema.

Jedan od zornih primjera za ono što vam želim reći ovim tekstom se dogodio nedavno kada smo od strane Udruge veterana novogradiške 121. brigade HV pozvani na obilježavanje obljetnice postrojavanja prve dragovoljačke postrojbe HV-a u Staru Gradišku. Okupio se relativno mali broj nekadašnjih dragovoljaca, a dok nam je o tom povijesnom događaju više detalja rekao predsjednik spomenute udruge pukovnik u mirovini Mato Modrić, jedan od zapovjednika, gospodin Mijo Matokanović nije želio dati izjavu za javnost, uz obrazloženje kako je prije znao imati problema zbog svojih izjava o ratnim događajima u Staroj Gradiški, pa zato više o tome svemu ne želi nikada govoriti.

Što se to događalo u Staroj Gradiški u ljeto 1991. godine? Ondje se sa bosanske strane gomilala ogromna oružana sila sa stotinama topova, haubica, tenkova i drugih oklopnih sredstava, i tisućama vojnika tzv. JNA koja je spremno samo „čekala mig“ kao bi krenuli u Hrvatsku preko mosta na Savi „napraviti reda“ u državi koja je po prvi puta u povijesti imala demokratske izbore te se odlučila (vidi čuda) izabrati hrvatski orijentiranu, odnosno državotvornu demokratsku višestranačku vlast.

Dana 28. lipnja 1991. godine prvi put je postrojena jedna hrvatska obrambena postrojba (satnija hrvatskih dragovoljaca) na zapadnom, posavskom dijelu novogradiškog ratišta u Domovinskom ratu. U Staroj Gradiški su postrojena 133 vojnika iz Gornjih Bogičevaca, Dragalića, Stare Gradiške i Kosovca. Kako kažu neki od njih, to su bili teški i nepoznati, opasni i neizvjesni dani, a pogotovo im je bilo nepoznato kakvoj su se to vojnoj sili odlučili suprotstaviti, prije svega mislimo na snage takozvane JNA iz pravca Banja Luke te iz bjelovarske vojarne. Domoljubi koji su tada stali u obranu i spomenuti postroj, bili su mahom dragovoljci koji su 22.10. 1990. godine zadužili oružje koje se dijelilo uglavnom preko podružnica Hrvatske demokratske zajednice. U Staroj Gradiški je tih dana bila locirana satnija Hrvatske policije sa zapovjednikom Ivom Stanićem i zamjenikom Milanom Mićom Dasovićem. Spomenutom postrojavanju, kako tvrde svjedoci, su bili nazočni i zapovjednik bojne Željko Žgela i predsjednik Kriznog stožera na područje bivše općine Nova Gradiška Zdravko Sokić. Dan kasnije je na inicijativu nekolicine branitelja među kojima je bio i Jozo Bungić odlučeno da zapovjedanje postrojbom preuzme Mijo Matokanović. Već 1. srpnja došlo je do blokade mosta na Savi u Staroj Gradiški, jer je to bila glavna cestovna komunikacija između BiH iz koje su nadolazile neprijateljske snage prema RH. To je bilo uspješno izvedeno i tako je već tada bila spriječena okupacija toga dijela Hrvatske. Oficiri tzv. JNA bili su strašno ljuti i ovoreno su prijetili kako samo čekaju zapovijed s vrha te kako će „zgaziti“ sve one koji im se usude stati na put za samo nekoliko sati. Vodili su se konstantno vrlo teški politički pregovori između hrvatskih vlasti i vodstva iz Zagreba sa neprijateljskom stranom. Naši vojni stratezi razmatrali su i mogućnost miniranja mosta na Savi ili mosta na kanalu Strug ili ili i jedno i drugo, a tu su i druge taktike, i o svemu tome i nakon ovih 30-tak godina tek se treba saznati prava istina.

Tu treba posebno istaći veliku hrabrost tadašnjih hrvatskih vojnika i policajaca koji su se rasporedili uz most na lijevoj obali rijeke Save i tako i zorno dali neprijateljima do znanja da neće dozvoliti njihov prelazak. Stražarili su i dan i noć. Kasnije će se potvrditi činjenica kako je upravo iz pravca Bosanske Gradiške preko Stare Gradiške, Nove Varoši i Okučana biti glavni napad neprijateljskih snaga na zapadnoslavonskom ratištu. U aktualnoj povijest Domovinskog rata nije dovoljno naglašena činjenica kakvu su to hrabrost na početku rata iskazali branitelji starogradiškog kraja.

I ove godine nekolicina nekadašnjih pripadnika satnije dragovoljaca starogradiškog kraja u prigodi polaganja vijenaca (o organizaciji Udruge veterana 121. brigade HV Nova Gradiška) u spomen na svoje poginule suborce, u parku u Staroj Gradiški, iskazala je želju kako bi bilo dobro organizirati okrugli stol na kojem bi se govorilo o spomenutim prvim danima rata u tom kraju. Oni bi željeli pozvati mnogobrojne nekadašnje najviše hrvatske vojne časnike koji su tu ratovali da prezentiraju istinu o događanjima u tom kraju. Na tom ratištu od prvih dana otvorenih sukoba

bila je Specijalna jedinica antiterorističke policije RH obučavana u Lučkom, Izvidničko-diverzantska satnija Glavnog stožera OS RH (na kanalu Strug kod Novog Varoša), Prva gardijska brigada TIGROVI, i dakako pripadnici novogradiške 121. brigade HV-a, u kojoj su bili spomenuti domaći dragovoljci toga kraja. Nije dovoljno istaknuta niti činjenica kako su tu ratovali legendarni hrvatski heroji i generali poput Milana Tomljanovića Gavrana i Ante Gotovine. Starogradiški branitelji, poput pukovnika Mate Modrića, tvrde kako je za njih Domovinski rat započeo upravo tu u Staroj Gradiški ali tu je i završio kada se provodila VRA „Una“. On ističe i činjenicu kako su se tu vodile teške borbe sve od spomenutog kraja lipnja 1991, god, pa sve do pred kraj rujna 1991. godine, kada su neprijateljske snage ušle u Dragalić i kada je za gubitke na ratištu, koje su im nanijele hrvatske obrambene snage, neprijateljska tzv. JNA 21. rujna 1991. godine izvela zračne napade na grad Novu Gradišku. To je bio najteži ratni dan toga grada u Domovinskom ratu kada je poginulo 14 civila i vojnika, a puno je ljudi i ranjeno.

Godine prolaze, slijedeće godine bit će mnogo „okruglih“ 30.-tih obljetnica, a za neke od njih se posebno pripremaju članovi nekoliko braniteljskih udruga novogradiškog područja koje su proistekle iz nekadašnje novogradiške 121. brigade-pukovnije, koja je doista dala ogroman doprinos kada je riječ o obrani oslobođanju hrvatskog teritorija. U toj postrojbi koja je proistekla iz nekadašnje slavonskobrodske 108. brigade, teritorijalno gledano, bili su branitelji, mahom dragovoljci, od područja općina Nova Kapela, Staro Petrovo Selo, Rešetari Vrbje, istočno od grada Nove Gradiške, zatim južno, općine Davor, do sjevernog i zapadnog dijela, gdje se nalaze općine Dragalić, Gornji Bogičevci, Cernik, Okučani i Stara Gradiška. Ima još podosta vrijednih događaja kojih se valja prisjetiti, kako nikada ne bi bili zaboravljeni jer su dio naše novije hrvatske povijesti. O tim događajima i iskazima nekih svjedoka čitajte u slijedećim tekstovima u ovoj rubrici.

Antun Brađašević

VIJEĆE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE